

Oslo 18.mai 2009

Institutt for
samfunnsforskning
Institute for Social Research

Postboks 3233 Elisenberg
0208 Oslo

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8091 Dep

0030 Oslo

Høringssvar:

Kapittel 4, 17, 18 og 20 i ny utledningsforskrift - særlig om høring av barn

Institutt for samfunnsforskning viser til høringsnotat av 23. mars om forslag til deler av ny utlendingsforskrift.

Institutt for samfunnsforskning (ISF) har begrenset sine kommentarer til å gjelde punkt 17.2.2 om høring av barn. Uttalelsen baserer seg på det forskningsarbeidet ISF har gjort for UDI i 2008: *Å høre barn i utlendingssaker*, samt annen forskning som berører asylsøkerbarns rettigheter.

Institutt for samfunnsforskning er positiv til ordlyden som foreslås å ta inn i § 17-3 i forskriftsforslaget. Vi mener imidlertid at barnets uttalerett også må tas inn i utlendingsloven, fordi dette vil styrke prinsippet om at barn skal høres i alle sakstyper og de ressursmessige forpliktelsene som ligger i dette, jf. vår konklusjon i rapporten *Å Høre barn i utlendingssaker*.

Vi er fornøyd med formuleringen om at bestemmelsen også gir barn under 7 år rett til å bli informert og anledning til å bli hørt i utlendingssaker dersom de er i stand til å danne seg egne synspunkter. Videre går det fram av forslaget at barnet kan høres på ulike måter; muntlig eller skriftlig eller gjennom foreldre, verge eller andre som kan uttale seg på vegne av barnet, og at uttaleretten må vurderes ut fra sakens art og søknadssituasjon. Vi vil imidlertid påpeke at om barnet uttaler seg gjennom foreldre eller andre forutsetter dette at barnet har blitt informert og fått en reell mulighet til å uttale seg om den konkrete saken.

Institutt for samfunnsforskning finner ordlyden i § 17-4 hovedsaklig tilfredsstillende, dog vil vi anbefale at forskriften har samme formuleringen angående aldersgrensen 7 år slik den er formulert i § 17 – 3 også i § 17-4.

Vi er fornøyd med hvordan samtalens formål presiseres. Vi er imidlertid sterkt uenig i måten departementet foreslår å løse dilemmaet som kan oppstå om barn kommer med opplysninger som kan så tvil om foreldrenes asylforklaring. Departementet skriver: "På den andre side skal ikke formålet være å avdekke eventuelle uoverensstemmelser med foreldrenes forklaringer. Dersom det fremkommer opplysninger i samtalen med barnet som undergraver foreldrenes asylforklaring, må dette eventuelt følges opp med grundigere undersøkelser i foreldrenes sak. Barnets forklaring må ikke alene benyttes som grunnlag for å avslå familiens asylsøknad."

Slik dette er formulert, har man tenkt at saksbehandlerne skal kunne benytte uttalelser fra barnet til å verifisere foreldrenes asylhistorie. Dette mener vi er svært uheldig, og går mot det som har vært retningsgivende hittil. I vår rapport *Å høre barn i utlendingsaker* har vi foreslått prosedyrer, bl.a. ved å ha egne intervjuere av barna, for å redusere muligheten for at barnets framstilling skader foreldrene sak. Dette er også i tråd med å sikre at intervjuer har tilstrekkelig kompetanse for å gjennomføre samtaler med barn på en slik måte at intensjonen med samtalen ivaretas.

I utkastet § 17-4 fjerde ledd annet punktum er det videreført en bestemmelse om at samtalen med enslig mindreårige asylsøkere så vidt det lar seg gjøre skal foretas innen 14 dager etter at søknaden er framsatt. Det er imidlertid gjort et unntak for tilfeller hvor det er behov for aldersundersøkelse for å kartlegge søkerens alder. I dag foretas aldersundersøkelse etter asylintervjuet, og dette innebærer at i prinsippet skulle ikke en aldersvurdering virke inn på tidspunktet for asylintervjuet. Det sies ikke noe i den nye forskriftsregelen om at dette skal endres. I så fall vil dette kunne innvirke på deres rett til å ha hjelpeverge tilstede under asylintervjuet, noe som vil svekke deres rettssituasjon, gitt den store usikkerhet som er knyttet til aldersundersøkelsen.

Institutt for samfunnsforskning finner hovedsaklig vurderingen i forhold til å høre barn i andre sakstyper tilfredsstillende, men vil dog presisere prinsippet som i henhold til barnekonvensjonen understreker at det ikke er opp til forvaltningen å definere om barns uttalerett skal benyttes eller ikke.

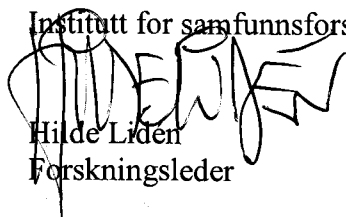
Når det gjelder barns særlige behov under intervjusituasjonen støtter Institutt for samfunnsforskning departementets bemerkning om at de nærmere retningslinjene som skal gis, bør understreke behovet for en barnesensitiv vurdering av asylsaker, og at de som skal gjennomføre samtaler med barnet må få god opplæring. Vi vil i tillegg presisere behovet for bruk av tolk i både asylsaker og familieinnvandringsaker, og at det tas hensyn til de særlige utfordringer knyttet til det å tolke for barn.

Vi støtter også departementets presisering av at utlendingsmyndighetene må vurdere om det utover de uttalelser som partene selv gir, er behov for å innhente eksterne faglige uttalelser, som for eksempel fra barnevernsmyndighetene eller helsefaglige instanser.

Avslutningsvis vil vi understreke at vi støtter presiseringen av varslingsplikten for alle ansatte i asylmottak.

Med vennlig hilsen

Institutt for samfunnsforskning

Hilde Liden
Forskningsleder